

Lőrincz Zsuzsánna sosem adja fel. Az Artera Alapítvány vezetője évekig azt érezte, valami olyant csinál, amivel az udvarhelyieket, a közösséget, és nem utolsó sorban a kézműveseket, az alkotókat szolgálja. Aztán tavaly jött a pofoncsapás. Kénytelen volt bejelenteni, hogy forráshiány miatt 2015-ben tizenöt év után nem rendezik meg a *Míves Emberek Sokadalmá*t.

Elmondása szerint úgy érezte, mintha a saját gyerekét kellene elengednie. De egy anya sosem veszíti el a reményt, így Zsuzsa néni sem tette. Szinte láttam a mosolyt az arcán, amikor telefonon megerősítette a hírt, hogy egy új korszak kezdődhet a MES történetében.

Bukarestig gorgetnek

Mint mondják, kell a kézműves utánpótlás, és **nem csak a hagyományőrzés a cél**. Ez a tábor az érték és a szépség iránti fogékonyságra való nevelés kell, hogy legyen, de Zsuzsa néni szerint sosem lehet tudni, kiből lesz a cserebogár. Ki az, aki majd nemcsak kedvtelésből kézműveskedik, hanem egyszer a családját is el tudja ebből tartani. A kicsiktől a nagyokig mindenki belekóstolhat ebbe az életformába, segítséget az Artera Alapítványtól mindenképpen kap.

A Míves Emberek Sokadalma is nagy lehetőséget jelentett mindig az erdélyi kézműveseknek a bemutatkozásra, termékeik népszerűsítésére. Idén már egy beadvány megfogalmazását is tervezik eljuttatni az ország vezetőihez.

– Édesapám Máréfalván székelykapu faragó volt, így én tudtam, milyen érték van a kezükben. Ezeket az embereket meg kellett mutatni a nagyvilágnak – mondja Zsuzsa néni. Úgy gondolom, hogy sokkal többet érdemelnének ezek az alkotók a román kormánytól. Egy szóval **el kell indítani egy kereket, és addig kell gurítani, amíg Bukarestbe ér**. Meg kell keresnünk azokat a szerveket, szervezeteket, akár pártokat is, akik ezt sikerre viszik. Akik zászlójukra tűzik azt, hogy Romániában is hozzanak olyan törvényeket, mint Norvégiában, vagy Finnországban. Ott hatalmasak a kedvezmények, a népművészek, kézművesek vállalkozói adómentességet élvezhetnek. Az lenne igazából a cél, hogy a kézműves ne vesszen el a bürokrácia útvesztőiben – magyarázza a célt az alapítványvezető.

Az *Erdélyi Kézműves Céh* vezetőjével beszélgetve számára kiderült, hogy vannak már szándékok épp olyanok, mint az övéi. Zsuzsa néni szerint, ha ezeket a szándékokat egységesítenék, közösen tudnának lépni.

– Az sem baj, ha nem mi vagyunk a kivitelezői ennek a célnak. Nekem épp elég, ha elindul valami. **Egyfajta bátorságot adunk** majd, hogy a többiek is lépjenek. Nem számít, hogy mikor, csak az, hogy eljussanak a megfelelő helyre ezek az emberek, mert ha nem, le kell, hogy mondjanak a mesterségükről. Már megvannak a visszajelzések is a több mint tizenöt kézműves egyesülettől Erdélyből. Ebben vannak román kézművesek is természetesen, tehát nem csak a magyar alkotókról szól a kezdeményezés. Nem várhatjuk el, hogy a román kormány csak a kisebbséget támogassa, már csak azért sem, mert nagyon sok értékes román kézműves is van.

Ehhez a kezdeményezéshez kapcsolódik az a konferencia is,

amit a MES első napjára, július 29-ére szerveznének. Zsuzsa néni elmondása szerint olyan egyesületeket és vezetőiket hívták meg, akik már tényleg letettek valamit az asztalra.

– Ilyen például **Igyártó Gabriella**, a magyarországi *Népművészeti Egyesületek Szövetségének* igazgatója, vagy

Veress Ferenc

, a

Háromszéki Népművészeti és Kézműves Egyesület

elnöke, vagy akár szatmári

Nezezon Enikő

, az

Aranykapu Kulturális Egyesület

elnöke. De sorolhatnám tovább. Van most Csíkszeredában egy partnerünk, egy fiatal csapat, akik online eladói rendszerben gondolkodnak, és a kézműveseknek külön engedélyt adnak.

Máthé Zsolt

, az ügyvezetőjük el is jön hozzánk. Ez egy nagyon jó lehetőség lesz, aminek a segítségével Amerikától egészen Ausztráliáig el lehet bárhová juttatni a termékeket. Szóval, ez a konferencia lenne az idei MES egyik alappillére – mondja az idei egyik újdonságról.

Idén újjátásnak számít az is, hogy **most nem jelentkezhetnek a kézművesek** erre a rendezvényre. Az alapítvány hív meg egyesületeket, akik maguk dönthetik el, kikkel képviseltetik magukat. Így az egyesületek közösségépítő jellegét is megerősítenék, ez pedig szorosan kapcsolódik a konferencia témájához.

A konferencián részt vehet bárki, akit érdekel a téma, és azok a kézműveseknek is jó lehetőség lehet az egyesületekkel való ismerkedés, akik eddig még nem csatlakoztak ilyen szervezethez.

– A másik cél, hogy a fiatalokat is bátorítsuk arra, hogy ezekben a mesterségekben dolgozzanak. Vannak jó példák előttünk, ezzel kapcsolatban szombaton tartunk is egy kerekasztal beszélgetést olyan kézművesekkel, akik a mesterségükből élnek. Cél lenne az is, hogy az alkotókat ráébresszük arra, hogy **egy kicsit hosszabb idő alatt sokkal értékesebb terméket készítsenek**

, amit aztán drágábban adhatnak el – sorolja a szakmai lehetőségeket Zsuzsa néni.

Sok lesz a meglepetés

– Úgy érzem, nagyon jól ki van találva a program felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt. A Székely Támadt várban állandó programok is lesznek, mint a népművészeti és iparművészeti kiállítás és vásár, valamint **László Károlynak** *A csempék bűvöletében* című kerámia- és égetettanyag-kiállítása. A látogatók megtekinthetik a Sokadalom első tíz évéből készült fotókiállítást, a

Kis

Művesek Háza

pedig a gyereket játszóházzal, kézműves foglalkozásokkal, fa körhintával várja. Házikenyeret és tejfölös lepényt is sütünk hagyományos kemencében, és a látogatókat zsíros kenyérral

kínáljuk. Idén újdonság

Bíró Melinda

mandalakiállítás, és bár eléggé vitatott, hogy ez népművészet vagy sem, de én ezt most felvállalom – mondja nevetve.

Megtudtuk azt is, hogy innen elszármazott művészek és előadásaik is színesítik idén a programot, így péntek este **Cári Tibor** ad koncertet, szombaton pedig **Soós Emőke** és a *Békéscsabai Napsugár Bábszínház*

egy zenés vásári szatírával örvendeztetik meg a felnőtteket, gyerekeket. Fazakas Júlia színművésznőt se felejtsük el, aki ezúttal az Eugenia nevű zenekarral érkezik hozzánk. Lesz idén is belépő, de a szervezők idén felajánlják, hogy, aki népviseletben érkezik, az egész nap ingyen vehet részt a rendezvény programjain.

Van egy szomorú vonatkozása is az idei programnak

– Öröm az örömben, hogy **Horváth Károly** halálával tavaly óriási veszteség ért bennünket. Karcsi nem csak az alapítvány művészeti vezetője volt, hanem a *Tomcsa Sándor Színház*

megalakulásának egyik fő mozgatórugója is. Már csak ezért is megérdemelné a város a MES-t. Sok mindent hagyott ő hátra, nyugodt lélekkel távozott – mondja gombóccal a torkában Zsuzsa

néni.

Július 30-ára, szombat estére emlékkoncertet szerveznek Horváth Károly emlékére a színházban, ahol fellép többek közt **Józsa Erika Ausztráliából, Márkus Barbarossa János, Gáspár Álmos** és zenekara, **Hána László, Szűts István, Major Gábor** és **Újhelyi Kinga** is.

Lesz-e vagy nem lesz?

Szinte mindenhol feltételes módban beszél Zsuzsa néni az idei MES-ről és a programokról, mert mint kiderült, a program ugyan már rég készen áll, de még kérdés, hogy lesz-e mögötte szándék, és **hogyan a város magáénak érzi-e a rendezvényt.**

– Ezzel úgy van az ember, mint egy új vállalkozással: **nem olyan nehéz kitalálni, mint sikerre vinni és fenntartani.**

Az egyik legfontosabb dolog mindig az volt, hogy a színvonalat megtartsuk. Amikor a minimális pénz sem volt meg, akkor már nem tudtuk garantálni a minőséget, így inkább nem rendeztük meg –

magyarázza Zsuzsa néni a tavalyi döntés okát.

Azért jött létre, hogy egy olyan színvonalas program legyen, ami a turistákat itt tartja. Legyen minimum három nap, amikor itt tartózkodnak – folytatja. Egy pár év után úgy gondoltuk, ki kellene bővíteni. Tekintettel arra, hogy nyáron van, jó ötletnek látszott **egy olyan program szervezése, ami miatt az emberek egész vakációkat tervezhetnek Székelyudvarhelyre**. Ebből született meg a Székelyudvarhelyi Ünnepi Játékok gondolata. Túl nagy falatnak bizonyult ez Székelyudvarhelynek – emlékszik vissza.

– Nem mondhatom, hogy nincs semmilyen pénz a MES-re, de ki sem merem mondani, mennyi. Tulajdonképpen meg is mutathatnám: 1000 lej van a kasszában. Én abban bízom, hogy ez nem az én rendezvényem, és hogy ezzel a várost szolgáljuk. Ha a város mellénk áll, akkor biztosan lesz Míves Emberek Sokadalma, sőt a következő években akár még gazdagabb is lehet a rendezvény. Ha nem lesz meg rá a költségvetés, akkor csak az emlékkoncertet tartjuk meg.

A beszélgetésünk után kaptuk a hírt az Artera Alapítvány vezetőjétől, hogy most már biztos: a város a szárnyai alá veszi a rendezvényt, és támogatja az idei program létrejöttét.